

กองกระแสท่องเที่ยว

การพัฒนาเมือง

ในยุคการท่องเที่ยวแบบ Lifestyle

● **มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด**

ผู้อำนวยการ

สถาบันศึกษาไทยสายธารณะ ม.เชียงใหม่

การท่องเทียวในโลกยุคใหม่เป็นโลกของการท่องเทียวแบบ Lifestyle คือไปพักผ่อนและประกอบกิจกรรมที่ตัวเองชอบในแบบที่ “ใช่” หรือคุ้นเคยหรือที่อยากทำแต่ไม่มีเวลาทำและทำในบรรยากาศที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ทำอยู่ทุกที่ทุกวัน เช่น ไปดื่มกาแฟที่ถนนคนเดินที่ปาย เอาจักรยานคันเก่งไปขี่เลียบริมน้ำแม่โขงที่เชียงแสน ไปช้อปปิ้งอย่างลิ้มวันลิ้มคืนที่ฮ่องกง ไปใส่บาตรข้าวเหนียวที่หลวงพระบาง เป็นต้น

การท่องเที่ยวแบบ Lifestyle ไม่จำเป็นต้องอาศัยแหล่งท่องเที่ยวประเภท Sightseeing ที่เป็นมรดกโลกหรือสิ่งมหัศจรรย์ทั้งหลาย แต่อาศัยบรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมืองที่ไปท่องเที่ยวพักผ่อน ยกตัวอย่าง เชียงใหม่เดิมเคยเป็นแหล่งท่องเที่ยวล้านนาตัวแม่เหล็กคือดอยสุเทพ แต่เดี๋ยวนี้ผู้มาเยือนเชียงใหม่แทบจะเคยขึ้นดอยทุกคนแล้ว เมื่อมาเชียงใหม่ก็จะไม่ขึ้นดอยอีก แต่จะมาดื่มกาแฟที่ถนนนิมมานเหมินท์ ไปรับประทาน Brunch ที่ดาราเทวี ถือโอกาสไปช้อปปิ้งซื้อของใช้ส่วนตัวที่เมญาหรือเซ็นทรัลพลาซ่า

การท่องเที่ยวแบบ Lifestyle ยังคงโยงกับการท่องเที่ยวที่มีจุดหมายปลายทางที่เป็นที่ดึงดูดใจได้ แต่การไป “ดู” ไม่ใช่วัตถุประสงค์หลัก การดูกลับไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่อยากทำ แต่ยังไม่มีโอกาสได้ทำ เช่น ไปนมัสการพระธาตุจอมทอง จุดเน้นอยู่ที่ไหว้พระไม่ใช่ไปดูพระธาตุจอมทอง ไปถ่ายรูปกับเสือที่แรมริม ซึ่งจุดเน้นอยู่ที่ถ่ายรูป ไปปีนผา Crazy horse ที่สันกำแพง ไปไหนสลิงบินอย่างค่างที่แม่ฮ่องสอน ฯลฯ แต่เมื่อไปทำกิจกรรมที่ท่องเที่ยวต่างๆ ก็จะพักผ่อนในรูปแบบที่ตนเคยชินในเมือง เช่น ไปกินกาแฟเข้าดับ ชดน้ำเต้าหู้กับปาห่องไก่ที่ตลาดใต้รุ่งนวดเท้า เข้าสปา เตรีตเตรแถวถนนคนเดิน ยิ่งเมืองมีบรรยากาศหรือจุดเด่นเท่าใด การท่องเที่ยวแบบ Lifestyle ก็จะช่วยยัดเวลาพักหรือดึงดูดให้นักท่องเที่ยวค้างคืนหรือมาซ้ำบ่อยขึ้น เมืองที่มี

บรรยากาศที่มีเอกลักษณ์และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสูงจึงได้เปรียบ สาเหตุหนึ่งที่เชียงแสนซึ่งมีแหล่งดึงดูดใจที่ดีแต่ไม่ค่อยมีผู้พักผ่อน เพราะเมืองขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตอบสนองรูปแบบชีวิตหรือ Lifestyle ของนักท่องเที่ยว พอดตกค่ำแล้วกินข้าวเสร็จก็ไม่ทำอะไรทำ ขอดอกตัวว่านิยาม Lifestyle ที่ว่ามักทั้งหมดเป็นของผู้เขียนคิดเอง ไม่นั่นใจว่าตรงกับนิยามทางการหรือกูรูที่ไหนหรือเปล่า ถ้าใครรู้ก็ช่วยบอกกันด้วย

ในปัจจุบันเมืองใหญ่ๆ หลายเมืองได้วิวัฒนาการไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบ Lifestyle ไปแล้ว เช่น เชียงใหม่ที่กำลังกลายเป็นแหล่งพักผ่อนของชาวกรุงเทพฯ ที่มีบ้านหลังที่ 2 อุดรธานีและหาดใหญ่ที่เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของผู้มีอันจะกินจากบ้านใกล้เรือนเคียงเมืองใหญ่ๆ อื่นๆ รอบๆ กรุงเทพฯ เช่น หัวหินและเขาใหญ่ก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบ Lifestyle ไปอย่างเต็มภาคภูมิ เมืองอื่น เช่น สมุทรปราการหรือสมุทรสาครสำหรับสมุทรปราการถ้าสามารถปรับที่ดินริมน้ำเป็นบรรยากาศเมืองพักผ่อนสุดเก๋หรือเมืองชนบทย้อนยุคสำหรับสมุทรสงครามได้ก็จะกลายเป็นเมืองเอกด้านการท่องเที่ยว Lifestyle ได้เหมือนกัน

ผู้บริหารเมืองท่องเที่ยวจำเป็นต้องเน้นจุดเด่นและบรรยากาศที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง โดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและชุมชนต่างๆ ว่าจะพัฒนาเมืองอย่างไรจึงจะเป็นเมืองน่าอยู่และเมืองน่าเที่ยวไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเมืองประเภทนี้นอกจากจะดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่ม Lifestyle แล้วยังจะดึงดูดกลุ่ม Longstay อีกด้วย การพัฒนาเมืองสำหรับการท่องเที่ยวจึงเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวที่พัฒนาแต่แหล่งท่องเที่ยววันว่าหมดสมัยไปแล้ว เพราะแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ต้องพัฒนาเชื่อมโยงกับเมืองและโลจิสติกส์ของเมืองที่เป็นฮับ

การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวนั้นตามทฤษฎีมี 3 แนวทาง แนวทางแรกคือ Growth-led Tourism คือ เศรษฐกิจ (ของเมืองนั้น) โต ภาคท่องเที่ยวโตตาม อุดรธานี

ก็จะเข้าโมเดลนี้ **แบบที่ 2 Tourism-led Growth** คือท่องเที่ยวโตก่อนเศรษฐกิจตาม เกิดเป็นตัวอย่างของวิวัฒนาการในรูปแบบนี้ เพราะอานิสงค์จากนโยบายการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการลงทุนสร้างสนามบินนานาชาติ และเราจะมีในเมืองแม่เหล็กท่องเที่ยวหลักๆ อื่นๆ เช่น กระบี่ และที่บุรีรัมย์ ซึ่งกำลังพยายามจะใช้การท่องเที่ยวนำเศรษฐกิจ **แบบที่ 3** ก็คือ เกิดการเสริมพลังกันระหว่างเศรษฐกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจเมือง เมืองที่เจริญเติบโตในลักษณะเช่นนี้ก็คือเชียงใหม่

การท่องเที่ยวเป็นน้ำซึมบ่อทรายหรือแม่ท่านทองคำที่ต้องดูแลรักษา

ในขณะนี้เมืองขนาดกลางหลายเมืองที่ได้พยายามใช้โมเดลแบบที่ 2 โดยยกระดับตนเองให้โดดเด่นกว่าเมืองอื่น เช่น บุรีรัมย์ ได้พยายามยกระดับเป็น Speed City เมืองอื่นๆ หากผู้นำมีความมุ่งมั่นก็สามารถสร้างความโดดเด่นของเมืองได้ ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นตัวดึงดูดก็ได้แต่ท่องเที่ยวจะตามมาทีหลัง จังหวัดบึงกาฬจะมีแนวโน้มเป็นเมืองแห่งยางพาราของภาคอีสาน เพราะในขณะนี้เริ่มมีแนวโน้มใหม่ด้านการท่องเที่ยวแบบศึกษาฐาน นอกจากนี้ยังมี อบท. ที่ทุ่มทุนให้ตนเป็นศูนย์กลางความรู้ เช่น เทศบาลอุ้มฉ่อง อบต. แม่ทา การมีศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ทำให้ Homestay ใน อบท. นี้ดีมอย่างต่อเนื่อง ส่วนเชียงรายก็มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาไปเป็น Art and Garden City ได้ แต่ต้องลงทุนอย่างต่อเนื่องมากกว่านี้ และให้มีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับในท้องถิ่นของตน แทนที่จะนำเข้าเป็นหลัก

และประสานการลงทุนให้ไปในทิศทางเดียวกัน
สมุทรสงครามก็น่าจะพัฒนาเป็นเมืองแห่ง Life-
style ได้ หากสามารถกระจายนักท่องเที่ยว
ลดความแออัดในคลองสายหลัก เปลี่ยน
เรือหางยาวเป็นเรือไฟฟ้า ทำโซนท่องเที่ยวที่มี
จุดลงเรือหลายๆ แห่งแล้วแยกนักท่องเที่ยว
ให้ลงเรือไฟฟ้า ให้บรรยากาศสงบมากขึ้น สิ่ง
ที่ผู้เขียนกลัวมากที่สุดคือ ถ้านักท่องเที่ยวเงินแท่งกัน
ไปที่ปลายโพรงพงเมื่อไหร่ บรรยากาศอันสงบ
สวยงามก็จะเป็นอันจบลง

**ผู้บริหารเมืองต้องเข้าใจว่า การท่องเที่ยว
เป็นน้ำซึมบ่อทรายหรือแม่हनทองคำที่ต้อง
ดูแลรักษาและทะนุถนอมให้อยู่คงกระพัน
ชั่วฟ้าดินสลาย การพัฒนาจึงต้องมีวิสัยทัศน์
ที่ชัดเจนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ ที่สำคัญคือ
คนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการวางวิสัยทัศน์**
เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเมืองน่าอยู่คน
ท้องถิ่นต้องมีหรือชมชอบ Lifestyle อย่างที่
เมืองนั้นเป็น ถ้าจะให้ดีที่สุด คนท้องถิ่นต้องเป็น
Supplier หรือผู้ขายอัตลักษณ์เมืองด้วยถ้า
บรรยากาศเมืองจะเป็น Jazz ก็น่าจะมีร้านกาแฟที่
เปิดเพลงแจ๊ซ หรือนักดนตรีท้องถิ่นเป่าแซกโซโฟน
ที่ถนนคนเดิน ถ้าบรรยากาศจะเป็นลูกทุ่ง
คนท้องถิ่นก็อาจจะทำร้านกาแฟโบราณ ชาโบราณ
เคล้าเสียงเพลงลูกทุ่งให้มีบรรยากาศ พูดสั้นๆ ว่า
คนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมได้ การดึงเอาคนท้องถิ่นมา
มีส่วนร่วมอาจมาได้จากหลายภาคส่วน ที่ Rio de
Janeiro สลิมก็เป็นที่ท่องเที่ยวได้ เราอาจเริ่ม
ด้วย Volunteer Tourism ในชุมชนแออัดก็ได้ แต่
อีกเงื่อนไขสำคัญที่สุดก็คือการสร้างเมืองท่องเที่ยว
เริ่มที่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสร้างสุขภาวะเมือง
**ถ้าคนน่ารัก เมืองน่าอยู่ ยิ่งไง ก็น่า
เที่ยวค่ะ**

ขอเชิญผู้สนใจเข้าร่วมงานสัมมนาเรื่อง
“ท่องเที่ยววิถีไทย” ในวันที่ 6 พฤษภาคม 2558
จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติผู้เขียน
จะนำเสนอ 4 มหากระแสท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์
ท่องเที่ยวระดับจังหวัด งานนี้ไม่เสียค่าลงทะเบียนนะคะ
แต่โปรดสำรองที่นั่งก่อนที่ศูนย์หรือคุณกษพรณ
โทร 02 5612445 ต่อ 446 หรือ 025790102